

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 2001-2002

11 OKTOBER 2002

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot afschaffing van
de bestaande discriminatie
van adoptiefouders en adoptiekinderen
ten opzichte van ouders en kinderen
op het vlak van de successierechten**

(ingediend door de heer Stéphane de LOBKOWICZ (F))

Toelichting

1. Algemene beschouwingen

Ons Wetboek der Successierechten is reeds zeer oud ⁽¹⁾ en bevat maar zeer weinig categorieën erfgerechtigden. Spijtig genoeg heeft men voor een aantal gevallen geen afzonderlijke categorieën ingevoerd en heeft men geen rekening gehouden met bijzondere situaties.

Een aantal van onze geachte collega's hadden aandacht voor deze toestanden en hebben al tijdens de eerste gewestelijke zittingsperiode voorstellen van ordonnantie ingediend om een oplossing te bieden voor deze onrechtvaardige situaties.

De samenwonenden hebben ongetwijfeld de meeste aandacht gekregen van onze collega's, omdat het waarschijnlijk om veel en steeds meer mensen gaat.

(1) Er zij aan herinnerd dat het Wetboek der Successierechten vervat is in het koninklijk besluit nr. 308 van 31 maart 1936 (*Belgisch Staatsblad* van 7 mei 1936) en bevestigd is door de wet van 4 mei 1936 (*Belgisch Staatsblad* van 7 mei 1936). Sindsdien zijn de oorspronkelijke teksten door heel wat wets- en verordeningsbepalingen gewijzigd. Artikel 29 van de wet van 22 december 1977 (*Belgisch Staatsblad* van 24 december 1977) stelt de tarieven van de rechten van successie en van overgang bij overlijden vast.

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 2001-2002

11 OCTOBRE 2002

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**visant à supprimer
les discriminations existantes entre
parents et enfants, d'une part,
et entre adoptants et adoptés, d'autre part,
en matière de droits de succession**

(déposée par M. Stéphane de LOBKOWICZ (F))

Développements

1. Considérations générales

Notre Code des droits de succession, déjà très ancien ⁽¹⁾, ne prévoit que très peu de catégories de successibles et a eu la fâcheuse tendance à généraliser quelques catégories oubliant toute une série de situations particulières.

Plusieurs de nos honorables collègues se sont émus de ces situations et ont déposé dès la première législature régionale des propositions d'ordonnance en vue de rencontrer des situations sources d'injustice.

Le cas des cohabitants est certainement celui qui a le plus ému nos collègues car probablement il concerne beaucoup, et de plus en plus, de personnes.

(1) Rappelons que le Code des droits de succession est contenu dans l'arrêté royal n° 308 du 31 mars 1936 (*Moniteur belge* du 7 mai 1936) confirmé par la loi du 4 mai 1936 (*Moniteur belge* du 7 mai 1936). Depuis de nombreuses dispositions réglementaires et législatives ont modifié les textes initiaux. C'est la loi du 22 décembre 1977, dans son article 29 (*Moniteur belge* du 24 décembre 1977) qui fixe les taux des droits de succession et de mutation par décès.

Er bestaan niettemin nog andere pijnpunten waarvoor de wetgever een oplossing moet vinden.

Dat is bijvoorbeeld het geval met de adoptiefkinderen en de adoptiefouders.

Tenzij de adoptiefkinderen voldoen aan een aantal zeer strenge voorwaarden (enkele jaren een gemeenschappelijke verblijfplaats hebben met de adoptiefouders vóór de leeftijd van 18 jaar), worden zij beschouwd als vreemden tegenover hun adoptiefouders bij de berekening van de successierechten.

Deze situatie is natuurlijk onaanvaardbaar.

Waarom zou een verklaring van wettelijke samenwoning die twee jonge mensen van bijvoorbeeld 25 jaar afleggen een sterkere en belangrijkere band scheppen dan een adoptie die bijvoorbeeld twintig jaar geleden heeft plaatsgevonden ?

Op welke morele grond zou de wetgever minder belang moeten hechten aan de situatie van iemand die een kind als het zijne opvoedt en het dezelfde affectie als een vader of moeder geeft, dan aan de situatie van een jonge man die beslist om met een jonge vrouw in een appartement samen te wonen ?

Er bestaat geen enkel argument om de samenwonenden een voorkeurbehandeling te geven tegenover de adoptiefouders en de adoptiefkinderen.

Met de indiening van dit voorstel van ordonnantie willen wij een oplossing bieden voor deze situatie die op fiscaal, moreel en menselijk vlak onrechtvaardig is.

2. Rechtsgrond

De tarieven van de rechten van successie en van overgang bij overlijden kunnen door de Gewesten gewijzigd worden. Het Vlaamse en het Waalse Gewest hebben dat reeds gedaan ⁽¹⁾.

De opbrengst van de successierechten die door de erfgenamen worden betaald, komt ten goede aan de Gewesten.

Overeenkomstig artikel 3 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 (financieringswet) int de Staat immers bepaalde belastingen waarvan de opbrengst vervolgens geheel of gedeeltelijk aan de Gewesten toegewezen wordt. In het kader van de financieringswet hebben de Gewesten de bevoegdheid om de elementen van deze belastingen te

(1) Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft dit onlangs gedaan voor de samenwonenden.

Il n'en demeure pas moins qu'il existe d'autres situations qu'il appartient au législateur de rencontrer.

Il en est ainsi du cas des adoptés et des adoptants.

A moins de répondre à une série de conditions extrêmement strictes (un certain nombre d'années de résidence commune avant les 18 ans de l'adopté) les adoptés sont considérés, en ce qui concerne les droits de succession, comme des étrangers par rapport à leurs adoptants.

Cette situation est, bien entendu, totalement injustifiable.

On ne voit pas au nom de quoi, un contrat de cohabitation légale signé depuis quelques mois entre deux jeunes gens de par exemple 25 ans serait un lien plus fort, plus respectable, qu'une adoption conclue depuis par exemple 20 ans.

Au nom de quel principe moral le fait pour une personne d'en élever une autre comme son propre enfant en lui prodiguant la même affection qu'un père ou une mère prodiguerait à sa fille ou à son fils, devrait susciter moins l'intérêt du législateur que la situation d'un jeune homme ayant décidé de se mettre en ménage avec une jeune fille en habitant le même appartement.

Rien ne justifie un traitement de faveur des cohabitants par rapport aux adoptants et aux adoptés.

Le dépôt de cette proposition d'ordonnance se veut de remédier à cette situation fiscalement, moralement et humainement injuste.

2. Base légale

Les taux des droits de succession et de mutation par décès peuvent être modifiés par les Régions comme l'ont déjà fait les Régions flamande et wallonne ⁽¹⁾.

Ce sont également les Régions qui bénéficient du paiement par les héritiers des droits de succession.

En effet, conformément à l'article 3 de la loi spéciale du 16 janvier 1989 (loi de financement) certains impôts sont perçus par l'Etat et le produit en est attribué, en tout ou en partie, aux Régions. Dans le cadre de la loi de financement, les Régions ont la compétence de modifier les éléments de ces impôts. Pour certains de ces impôts, les Régions sont

(1) Et comme vient de le faire tout récemment, pour les cohabitants, la Région de Bruxelles-Capitale.

wijzigen. De Gewesten zijn bevoegd om het belastingtarief en de vrijstellingen van sommige belastingen vast te stellen.

De Gewesten zijn niet bevoegd om de belastinggrondslag van de rechten van successie en van overgang bij overlijden vast te stellen, maar wel om de vrijstellingen en de tarieven van deze belastingen vast te stellen. Door van deze nieuwe gewestelijke bevoegdheid gebruik te maken, kan men de wetgeving aanpassen aan reële situaties.

3. Fiscale gevolgen

De fiscale gevolgen van de voorgestelde hervorming zullen beperkt zijn omdat het maar om een klein aantal personen gaat.

4. Commentaar bij de artikelen

Artikelen 1 en 3

Deze artikelen behoeven geen commentaar.

Artikel 2

De adoptiekinderen worden voortaan op het vlak van de successierechten gelijkgesteld met de andere kinderen tegenover hun ouders, zoals de samenwonenden worden gelijkgesteld met de echtgenoten.

compétentes pour fixer respectivement le taux d'imposition et les exonérations.

En ce qui concerne les droits de succession et de mutation par décès, s'il n'y a pas de compétence régionale en matière de base imposable, la compétence régionale est bien réelle en ce qui concerne les exonérations et les taux d'imposition. L'usage de ce nouveau pouvoir à un niveau régional permettra sans aucun doute d'être plus proche de la réalité vécue par la population.

3. Impact fiscal

La réforme proposée aura un impact fiscal limité voire quasi-nul en raison du petit nombre de personnes concernées.

4. Commentaire des articles

Articles 1 et 3

Ces articles n'appellent pas de commentaires particuliers.

Article 2

Les adoptés sont désormais considérés, en ce qui concerne les droits de succession, au même niveau que les enfants par rapport à leurs parents et que les époux ou les cohabitants entre eux.

Stéphane de LOBKOWICZ (F)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot afschaffing van
de bestaande discriminatie
van adoptiefouders en adoptiefkinderen
ten opzichte van ouders en kinderen
op het vlak van de successierechten**

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden in tabel I van artikel 48 van het Wetboek der Successierechten na de woorden « Rechte lijn en tussen echtgenoten en tussen wettelijk samenwonenden » de woorden « en tussen adoptiefkinderen en adoptiefouders » toegevoegd.

Artikel 3

Deze ordonnantie treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

18 juni 2002

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**visant à supprimer
les discriminations existantes entre
parents et enfants, d'une part,
et entre adoptants et adoptés, d'autre part,
en matière de droits de succession**

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée par l'article 39 de la Constitution.

Article 2

Pour la Région de Bruxelles-Capitale, au Tableau I de l'article 48 du Code des droits de succession, il est rajouté après les mots « En ligne directe, entre époux et entre cohabitants légaux », les mots « et entre adoptés et adoptants ».

Article 3

La présente ordonnance entre en vigueur à dater de sa publication au *Moniteur belge*.

Le 18 juin 2002.

Stéphane de LOBKOWICZ (F)